

Biblioteksplan för Askersunds kommun 2007

Margareta Karlsson

Britt-Marie Olsson

Annika Restadh

Christina Strender

Biblioteksplan för Askersunds bibliotek

Bakgrund

Enligt bibliotekslagens 7 § ska kommuner och landsting efter den 1 januari 2005 anta planer för biblioteksverksamheterna. En biblioteksplan är ett redskap för att strukturera och i samverkan ta tillvara de biblioteksresurser som finns, skapa beredskap för framtidens krav och för att stimulera till utveckling.

Följande dokument reglerar biblioteksverksamhet i svenska kommuner:

- Bibliotekslagen SFS: 1996:1596
- FN:s barnkonvention
- Unescos folkbiblioteksmanifest
- Unescos skolbiblioteksmanifest
- Svensk biblioteksförerings rekommendationer för folkbibliotekens barn- och ungdomsverksamhet
- De sju målen för den nationella kulturpolitiken (Kulturutskottets betänkande 1996/97:KrU1, s. 41)
- Läroplaner för förskola, grundskola och särskola
- Kultur- och fritidsnämndens samt barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplaner

Beskrivning av Askersund

Askersunds kommun har ca 11 500 invånare. Kommunen har en central tätort och många mindre orter. Flera av de mindre orterna har förskolor och skolor f-6. Skola för åk 7-9 finns i Askersund. Sydnärkes utbildningsförbund anordnar vuxenutbildning med lärcentrum centralt i Askersund. Sydnärkes utbildningsförbund står också för gymnasieutbildning för ungdomar. Den sker till stor del vid Alléskolan i Hallsberg. Där finns Sydnärkes enda gymnasiebibliotek. Askersunds kommun har förhållandevis hög andel äldre invånare.

Askersunds bibliotek

Biblioteket i Askersund har öppet 38 timmar i veckan under september till april. Under sommartiden har vi öppet 35 timmar. Filialbiblioteken i Hammar och Åsbro har öppet åtta timmar vardera varje vecka. De är integrerade folk- och skolbibliotek. Skolbibliotek finns i alla skolor. Sjöängsskolans (åk 7-9) bibliotek är bemannat med bibliotekarie två dagar i veckan.

Personalen är fördelad på 3,0 bibliotekarietjänster och 2,46 biblioteksassistenttjänster vid huvudbiblioteket. Filialerna och samtliga skolor delar på ytterligare en bibliotekarietjänst. Folkbiblioteksverksamheten bedrivs av Kultur- och fritidsförvaltningen. Skolbiblioteken bedrivs av Barn- och utbildningsförvaltningen.

Tillgång till biblioteksservice är en viktig grundbult i demokratin. För att kunna delta i en demokratisk process krävs tillgång till information samt en god förmåga att läsa. Askersunds biblioteks främsta uppgift är att tillhandahålla information och förmedla litteratur och kultur. Dagens folkbibliotek erbjuder inte bara skön- och facklitteratur. Tidningar, tidskrifter, ljudböcker, musik och film finns också att låna. För funktionshindrade finns också talböcker, storstilböcker och lättlästa böcker med enklare text. Via bibliotekets hemsida kan man ladda hem och läsa e-böcker eller lyssna på e-ljudböcker. Dessutom kan man på samtliga folkbibliotek boka dator för Internet. För barn finns en dator med pedagogiska spel och dessutom kan släktforskare använda databasen Genline. Biblioteket erbjuder också flera andra

databaser. Den litteratur som Askersunds bibliotek inte köper in kan vi oftast fjärrlåna från andra bibliotek. Det innebär att man via vårt bibliotek ska kunna få tag i all världens litteratur.

Omvärldsförändringar som påverkar verksamheten

- Snabba förändringar i samhället påverkar individen och ställer därmed ökade krav på bibliotekens flexibilitet och förmåga att förändra verksamheten.
- Det livslånga lärandet innebär att antalet personer i utbildning, på olika nivåer, ökar. Distansstudier, förändrad studieteknik med problembaserad inläring i grundskola och gymnasium, lärcentrums utveckling samt att universitets- och högskolestuderande oftare använder folkbibliotek innebär ökad efterfrågan på informationstjänster, databaser och utbudet av fack- och kurslitteratur samt fjärrlån av sådan litteratur.
- IT-utvecklingen, distansarbete och informationssamhället i stort, ställer ökade krav på bibliotekets tjänster och resurser. Arbetet med bibliotekets hemsida och möjligheten till interaktivitet är prioriterat.
- Tidsbrist för vissa - mer fritid för andra är ytterligheter som påverkar bl.a. tjänsteutbudet.
- Det mångkulturella samhället kräver insatser där biblioteket fortsatt utgör en mötesplats för mångfald.

Mål

- Tillgång till biblioteksservice är en viktig grundbult i demokratin. För att en person ska kunna delta i en demokratisk process krävs tillgång till information och en god förmåga att läsa. Biblioteken i Askersund ska vara en central plats där alla oavsett ålder, kön, ras, religion, nationalitet, språk eller samhällsklass kan ta del av den information de önskar, i den form de önskar.
- Biblioteken i Askersund ska förvalta och presentera vårt skrivna kulturarv. Biblioteken ska stimulera till läsning av litteratur i alla former såväl skönlitteratur som fakta-läsning. Bibliotekens breda urval av media ska ge möjlighet att lära känna omvärlden.
- Bibliotekens webbplats ska utvecklas och bli mer interaktiv. Målet ska vara ”24-timmarsbiblioteket”.
- Biblioteken ska följa med i den senaste tekniken och bevaka nyheter inom IT, nya databaser m.m. för att kunna erbjuda det som är relevant för våra kunder.
- Biblioteken ska öka antalet besökare i bibliotekslokalerna och på hemsidan. För att uppnå detta ska vi arbeta mer aktivt med marknadsföring tex. via hemsidan, utskick till alla nyinflyttade, tidningen Bo i Askersund, huvudbibliotekets skyltfönster m.m.
- I huvudbiblioteket ska man kunna boka och arbeta med dator. Man ska kunna använda både Internet och ordbehandlings- och kalkylprogram. Utskriftsmöjligheter i färg och svartvitt ska finnas. Antalet platser kommer att behöva utökas. Redan nu är man välkommen att använda sin egen bärbara dator i biblioteket.
- Biblioteken ska vara en del i det livslånga lärandet och erbjuda informationssökning för studier i alla livets skeden. Litteraturförsörjning för studenter sker i enlighet med gällande fjärrlånepolicy samt det samarbetsprojekt som nu drivs i Örebro län. Samarbetet med Sydnärkes utbildningsförbund är en viktig förutsättning för

vuxenstuderande. Gymnasieelever i Askersunds kommun använder Alléskolans bibliotek i Hallsberg. Se deras separata biblioteksplan.

- Kultur- och fritidsförvaltningen har ett ansvar för att visa även andra kulturella uttryck än det litterära. Biblioteket är det offentliga vardagsrummet. I biblioteket har vi begränsade möjligheter till utställningar. Vi erbjuder dock utställningsplats i våra montrar och på skärmar. Förvaltningens mål är att erbjuda utställningsmöjligheter i en konsthall. Där kan också gärna finnas caféverksamhet med plats att sitta och läsa och möjlighet till mindre scenframträdanden.
- Huvudbiblioteket ska bli bättre på konsumentupplysning. Redan nu kan vi plocka fram tester i artiklar m.m. Den servicen ska marknadsföras. Hemsidan blir ett viktigt redskap för konsumentupplysningen. Där ska länkar till bra konsumentupplysning visas.
- Bibliotekspersonalen ska ha ett professionellt förhållningssätt till information och litteratur. För att åstadkomma det är det viktigt att personalen har tillgång till kontinuerlig fortbildning. Vi ska också ta tillvara alla goda idéer för att förbättra biblioteksservicen.

Barn- och ungdomsverksamheten på huvudbiblioteket

Kultur- och fritidsförvaltningen bedriver sedan länge en aktiv, kontinuerlig uppsökande verksamhet till barn och ungdomar, deras föräldrar och olika personalgrupper. Detta innebär bl. a ett nära samarbete med barnhälsovården, barnomsorgen och skolan.

Askersunds kommun har under en följd av år försökt att systematiskt arbeta språkmedvetet, för att förbättra språkutvecklingen och därmed också läs- och skrivförmågan hos barn och ungdomar. Det ska gå som ”en röd tråd” från MVC – BVC – förskolan – skolan – biblioteket. Flera yrkesgrupper är engagerade i detta arbete. Vår önskan är också att nå så många föräldrar som möjligt i detta arbete. Barn- och utbildningsförvaltningen har utbildat språkpiloter inom förskola och skola för att driva utvecklingen framåt. Arbetet för och med funktionshindrade är ett prioriterat mål.

Askersunds kommun är en kommun med få invandrare. I nuläget finns det 9 barn i förskoleåldern, som har utländskt medborgarskap eller som är statslösa. Motsvarande siffra för barn i skolåldern är 24.

Barn- och ungdomsverksamheten bedrivs i huvudsak av barn- och skolbibliotekarierna.

Samarbete med MVC

En folder för blivande föräldrar har utarbetats av Askersunds kommunbibliotek i samarbete med länsbiblioteket i Örebro. Foldern heter ”Medan du väntar” och det är meningen att foldrarna skall finnas på alla mödravårdscentraler i Örebro län. Böcker för blivande föräldrar skall också finnas på MVC.

Utdelning av foldern ”ABC-droppar” till föräldrar och utdelning av presentkort på gåvoböcker sker genom distriktsköterskornas försorg med en inbjudan att komma till

biblioteket och hämta en gåvobok. Gåvoböcker ges till alla nyfödda (kommunala medel) och till alla 4-åringar.

Barnbibliotekarien har också samarbete med sköterskorna, när det gäller föräldrautbildningen på BVC. (Språkutveckling, boktips, rim och ramsor, sånger m.m.)

Samarbete med förskolan

Ett språkotek för förskolebarn har byggts upp. Det handhas av kommunens talpedagog. Språkoteket är till för barn, som behöver extra språkstimulans. Det har visat sig att även äldre barn med språkförseningar har nytta av böckerna i språkoteket.

Regelbundna boktransporter sker från huvudbiblioteket till förskolorna och dagmammorna i kommunens ytterområden. Böckerna är dels avsedda att läsas i barngrupper på förskolorna, och dels att lånas hem av barn och föräldrar. Varje förskola har s.k. tambur- och föräldrabibliotek.

De flesta förskolebarn, som bor i Askersunds tätort kommer regelbundet med sina förskolegrupper till biblioteket.

Bokprat för föräldrar och personal bedrivs efter förfrågan av barnbibliotekarien.

Samarbete med skolan

Barnen i samtliga sexårsgrupper/förskoleklasser får en gåvobok vid lekfulla biblioteksbesök med rim och ramsor, sagoberättande m.m. Förskolelärarna är med vid dessa besök.

Skolbarn på låg- och mellanstadiet i Askersunds tätort kommer regelbundet till biblioteket för att låna, och de får också bokprat.

Skolorna och fritidshemmen i kommunens ytterområden får regelbundna boktransporter med skön- och facklitteratur från huvudbiblioteket. Böcker och annan media ska vara lättåtkomliga var man än bor i kommunen.

Huvudbibliotekets bokbestånd efterfrågas mycket vid olika temaarbeten och läsveckor, där barnbibliotekarien är behjälplig.

Utdelning av gåvoböcker till 13-åringar: För att underlätta valet av gåvobok får samtliga elever lyssna på ett bokprat om de utvalda böckerna.

På alla stadier:

Barnen och ungdomarna deltar i ”bokjuryn” antingen skol- och klassvis eller individuellt. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att utveckla bibliotekets hemsida för barn och ungdom med bl.a. ”Mallas mallar”. Kommunbiblioteket har boktips och länkar till bra och användbara barn- och ungdomssidor på Internet. Dessutom har kommunbiblioteket barnopac, dvs. en bildbaserad katalog över bibliotekets barnböcker indelade i genrer och med lästips, tillgänglig på Internet.

Allmän kultur för barn och ungdom:

Kultur- och fritidsnämnden arrangerar sedan många år tillbaka kulturprogram avsedda för förskolebarn – 12 år. Ett barnkulturråd finns med representanter från barnomsorg, skola,

musikskola och bibliotek. Varje barn bör få minst ett kulturprogram per år. Det kan vara teater, musik, film eller författarbesök. Man ska värna om både den professionella barnkulturen och amatörverksamheten.

De närmaste framtidsplanerna:

Kommunbiblioteket har för avsikt att bygga upp s.k. Äppelhyllor, som bl. a kommer att innehålla böcker med tecken som stöd till talet och taktila böcker avsedda för förskole- och lågstadiesbarn.

En nivågrupperad lästräningspool kommer att byggas upp. Denna pool är avsedd för lässvaga elever i åk.3 – 6. Likaså är vår avsikt att bygga upp ett mediabestånd för lästräning på högstadiet, specialpedagoger och svensklärare kan använda sig av i arbetet med lässvaga elever.

Mål:

- att utgå från de rekommendationer, som finns i FN:s barnkonvention.
- att låta barn få uttrycka sig på många olika konstnärliga sätt och visa upp detta på biblioteket (gärna i samarbete med barnomsorg och skola, se språkutvecklingsloggan).
- att göra uppställningen av böcker mera barnvänlig på biblioteket.
- att man gör en klar uppdelning mellan kommunbiblioteket och skolan, när det gäller mediabeståndet. Sådana fackböcker, som används varje år i undervisningen borde finnas på samtliga skolbibliotek. Det kan t.ex. vara böcker om historiska epoker eller svenska landskap.
- att bjuda in föräldrar till biblioteket i högre utsträckning än tidigare, för att medvetandegöra bibliotekets resurser för dem själva och deras barn.
- att förbättra webbutvecklingen på kommunbibliotekets hemsidor för barn och ungdomar.

Biblioteken i Hammar och Åsbro

Askersunds biblioteksfilialer i Hammar och Åsbro fungerar som integrerade folk- och skolbibliotek och är belägna i orternas låg- och mellanstadieskolor. Verksamheten drivs med 40 % tjänst. Skolan har tillträde till biblioteket hela veckan medan öppettiderna för allmänheten är en dag i veckan under 8 timmar. Även om biblioteket är tillgängligt för skolan hela veckan, förläggs nästan alla elevbesök till öppettiden då man får hjälp av personal att hitta ”rätt” medier.

För vem finns biblioteksfilialen?

I Åsbro tätort bor 1.136 invånare. I Åsbro skola går 137 elever och daghemmen inrymmer totalt fem avdelningar.

I Hammar, Sänna och Nydalen (vilka uppskattas vara bibliotekets upptagningsområde) bor totalt 665 invånare. I Hammars skola går 105 elever. Det finns ett daghem med två avdelningar.

Bibliotekets nuvarande funktion

Biblioteken är öppna endast en dag i veckan. Det gör att antalet ”spontana” besök blir sällsynta. Besökaren, oavsett om det är skola, dagis eller vuxen allmänhet måste planera sina besök och kan aldrig ”slinka in” oplanerat. Verksamheten under öppettiden består till stor del av cirkulationsarbete. Utlåningen har fram till nyligen skett manuellt vilket är mycket tidskrävande. Utlån görs numera via datasystemet Book-it när biblioteket är öppet. Fortfarande lånar skolans elever och personal manuellt när biblioteket inte är bemannat.

Under de senaste åren har många kontakter med föreningsliv och föräldrar skapats. Samarbetet med föreningslivet kan komma att ge (har redan börjat ge) biblioteket en ny funktion såsom samlingslokal och aktivitetslokal för både vuxna och barn. Samarbetet betyder att fler kanaler för information från biblioteket öppnas, via föreningsblad och anslagstavlor.

Biblioteket har också under året i hög grad stärkt banden till skolan men mycket återstår. Frågan om att se biblioteket som ett centralt läromedel drivs ständigt. Biblioteket finns t ex med i Hammars EU-projekt och i Åsbro var barnomsorgen i mycket hög grad delaktig i utformningen av det nya biblioteket som stod färdigt i slutet av 2006.

På båda filialerna finns dator för publik användning.

Vision och mål

Ibland blir bilden av filialbibliotekets funktion som samhällets vardagsrum extra tydlig – man får glimtar av den perfekta mötesplatsen för människor i alla åldrar. När det på förmiddagen vimlar av både skolbarn som söker fakta eller spelar spel och dagisbarn som kryper in i boktältet med kuddar och ficklampa. Eller när barnfamiljer tar sig en lugn stund på kvällskvisten, mammor sitter för sig och pratar och barnen har krupit upp i barnsoffan omgiven av kuddar. Vänner som inte setts på länge träffar på varandra och blir sittandes länge. Bilden av det lilla filialbiblioteket som samhällets vardagsrum klarnar och blir till, inte bara en plats där man hämtar sin fakta- och förströelselitteratur utan också en mötesplats.

Med ett öppethållande på åtta timmar per vecka finns emellertid en begränsning för hur frekventerat biblioteket kan bli och hur mycket personalen hinner med. Därför är det angeläget att ett målsättningsarbete sätts i relation till dessa timmar.

Mål

- Samtliga invånare i samhället skall ha kännedom om bibliotekets service och funktion.
- Biblioteket skall hålla en god balans mellan allmänhetens och skolans behov av tjänster.
- Biblioteket skall erbjuda plats för utställningar och annan allmänskulturell verksamhet.
- Biblioteket skall vara ett informationscentrum med möjlighet för t.ex. föreningar att sprida information.
- Biblioteket skall bidra till att läsförmågan hos barn- och ungdom förbättras.

Åtgärder för att nå målen

- Biblioteket skall aktivt samarbeta med förskola och skola och den vägen sprida information om biblioteket till föräldrar. Bibliotekarien kommer t ex att skriva regelbundet i förskolornas föräldrabrev.
- Gamla tiders sagostund kommer att återinföras under 2007 i första hand i Åsbro.
- Båda biblioteken utformar lokalerna så att utställningsverksamhet blir möjlig. Ekonomiska anslag krävs för inköp av skärmar, montrar etc.
- Samarbete med lokala kontakter, föreningar och näringsliv går vidare och utvecklas. I Hammar har vi redan nu träffar i biblioteket med byalaget "Hammarslaget". I Åsbro förläggs föräldramöten till biblioteket.
- Datoriseringen av cirkulationsarbetet kommer avsevärt att effektivisera verksamheten och arbetstiden kommer att kunna omdisponeras.

Skolbiblioteken

En skolbibliotekarietjänst 60 % sorterar under Barn- och Utbildningsnämnden. I Askersunds kommun finns totalt åtta små skolbibliotek, ett i varje skola. Tre av dessa har viss bemanning av skolbibliotekarien. Resterande skolbibliotek erbjuds service med inköp och bokprat.

Sedan 2002 har följande skett med skolbiblioteken:

Sjöängsskolan: Från att ha varit ett övergivet bokrum är det nu en lokal med enbart uppdaterad media registrerad i Book-it, två elevdatorer med utskriftsmöjlighet, en kopianator, arbetsplatser placerade så att undervisning är möjlig. Här finns också möjlighet till avskildhet,

lugn och ro. Datasalen ligger i en helt annan byggnad. Biblioteket är bemannat högst två dagar i veckan.

Åsbro: Biblioteket är ett integrerat folk- och skolbibliotek. Ett mycket välanvänt skolbibliotek som fått en rejäl ansiktslyftning i skolbiblioteksdelen när man flyttat in i nya lokaler och på så vis kommer ännu närmare elever och lärare. Två elevdatorer planeras. Bemanning av bibliotekarie en dag i veckan.

Hammar: Har nyligen fått en upprustning och kunde nyinvigas i november 2005. En elevdator utan utskriftsmöjlighet. Bemanning en dag i veckan.

Rönneshytta: Lokalen omdisponerad och nymålade. Elevdator med utskriftsmöjlighet. Inköpsservice av skolbibliotekarie.

Snavlunda: Skolbiblioteket har fått byta lokal till en större och mer central plats i skolan. I ett projekt sommaren 2004 fick biblioteket en fantasifull och inspirerande inredning. Inköpsservice av bibliotekarie.

Åmmeberg: Litet bokrum med ett uppdaterat bokbestånd.

Norrberga: Bokrum med en elevdator. Inköpsservice av bibliotekarie.

Närlunda: Förbättrat bibliotek planeras i och med nybyggnation.

Målsättning

Skolbiblioteken skall stödja och främja de utbildningsmål som finns på skolan och i läroplanen. Ett skolbibliotek skall fungera som en resurs, ett läromedel i skolarbetet och vara en källa till stimulans och nyfikenhet. Elever skall kunna söka sig fram till relevant information och även kunna hitta spännande fack- och skönlitteratur som man läser för sitt nöjes skull. Man skall finna glädje och lust till att lära mer. Man ska också finna logiken i bibliotekets uppbyggnad.

Idag ställs höga krav på varje individ att sortera i informationsflödet som vi blir översköjda av varje dag. Våra barn är heller inte skyddade från information som är både felaktig och olämplig. I läroplanen står följande: ”Eleverna skall kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga.” (Lpo94, s 7) Därför måste biblioteken vara delaktiga i att lära eleverna hantera och kritiskt ifrågasätta information.

Våra bemannade skolbibliotek: Sjöängsskolan, Åsbro och Hammar.

Skolbibliotekets grundläggande uppgifter omfattar följande:

- Biblioteket skall vara ett informations- och studiecentrum
- Biblioteket skall stimulera elevernas intresse för litteratur och andra kulturformer.
- Biblioteket skall kunna användas till olika kulturella uttryckssätt, såsom utställningar, musik, film etc.
- Biblioteket skall inte endast vara ett ”lånebibliotek”, utan aktivt bidra till att elever inför gymnasieutbildningen besitter en informationskompetens.
- Biblioteket skall inspirera till läslust.
- Biblioteket skall vara estetiskt inbjudande

- I biblioteket skall finnas Internetuppkopplade datorer för skolarbete, en färgskrivare och en skanner.

Mål

- Målet är att varje elev i Askersunds kommun aktivt erbjuds ett ökat utbud av litteratur, ökar sin läsfrekvens och förbättrar språkutvecklingen.
- Målet är också att varje elev i Askersunds kommun vid utgången av årskurs nio självständigt skall kunna söka och finna relevant information.

Hur ska dessa mål nås? – en diskussion.

Välrustade skolbibliotek med personal är nödvändiga förutsättningar för att skapa ett hjärta i skolan, en god resurs för elevers lärande. Man kommer dock endast ända fram om det finns ordentlig bemanning och ett samarbete mellan bibliotek och pedagoger. Det är i dialogen och interaktionen som skolbiblioteket börjar leva.

Med en begränsad bemanning kommer man bara halvvägs. Med nuvarande bemanning får vi 1. välrustade bibliotek, 2. information till pedagogerna om bestånd och litteraturreferenser, 3. inbjudan att påverka inköpen i planering av t ex teman, 4. bokprat för lässtimulans. Men är det realistiskt att ”varje elev i Askersunds kommun /.../ skall kunna söka och finna relevant information” med endast en bibliotekspersonal på kommunens samtliga elever?

Svaret är att vi måste **sträva** mot denna målsättning utifrån våra förutsättningar. När våra elever kommer till gymnasiet förutsätts en viss självständighet. Med ett steg i taget kommer vi att nå dithän att varje elev tar biblioteket för givet för sina studier. Denna utveckling kan omöjliggen biblioteken stå för själva utan detta är helt avhängigt fler aktörer; pedagogerna och bibliotekarien tillsammans. Med en tilltalande miljö och goda mediareсурser kommer också eleverna själva att kräva tid och utrymme att få arbeta i skolbiblioteket.

Åtgärder för att nå målen

- Användarundervisning på de bemannade skolbiblioteken i åk. sex och sju.
- Bokprat för lässtimulans i samtliga åk. sex och sju samt i övriga klasser vid begäran.
- Fortsatt utveckling av högstadiets biblioteksråd.
- Fortsatt samverkan mellan skolbibliotekarie och biblioteksansvariga på varje skola.
- Fortsatt satsning på skolbiblioteksmiljön.
- Nära samarbete med IT-pedagog och specialpedagoger.

Skolbibliotekariens övriga uppdrag

- Filialförstandare för kommunens två biblioteksfilialer.
- Kontaktperson för Barn- och utbildningsförvaltningens Språkprojekt.
- Länsbibliotekets idégrupp för länets skolbibliotek.
- Medarrangör av länsbibliotekets skrivarläger.

Uppsökande verksamhet

Bakgrund

Askersund är en kommun med många mindre tätorter, fjorton stycken, och med ett invånarantal på 11 477 (källa BEFPAK). Andelen äldre, från 65 år och uppåt är stor och åldersfördelningen avviker avsevärt från länet och rikets fördelning. En socialbibliotekarie-tjänst tillkom 1991 vid huvudbiblioteket i Askersund.

Socialbibliotekarieverksamhet

Alla ska ha tillgång till ett bibliotek (Bibliotekslagen 2 §). Folkbiblioteken skall också ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare (Bibliotekslagen 8 §). Funktionshinder kan vara både fysiska och psykiska.

Kulturell verksamhet

Det gynnar vården om vårdtagarna mår bättre. Det spar vårdkostnader. Forskning visar klara samband mellan kultur och hälsa. I forskningspropositionen "Forskning för ett bättre liv" (2004/05:80) presenterar regeringen sin syn på att forskningen om kulturens betydelse för livskvalitet och hälsa bör stärkas. Biblioteket har en viktig uppgift att fylla här.

Anpassade medier

För att anpassa verksamheten och medierna för funktionshindrade erbjuds bl.a. talböcker, lättlästa böcker och böcker med extra stor stil.

Socialbibliotekarien bedriver även en inläsningstjänst. Kortare lokala nyheter läses in varje vardag på telefonsvarare. Dessutom utkommer "Askersundsinformation" på kassett en gång i veckan. Det finns även andra kassettidningar, radiotidningar m.m. som socialbibliotekarien informerar om.

Uppsökande verksamhet

Askersunds bibliotek bedriver en "Boken kommer"-verksamhet, vilket innebär att den, som av olika orsaker är förhindrad att själv komma till biblioteket, skall kunna få hem böcker. Leverans sker främst via hemtjänsten ca 1 ggr/månad. Vanligast är att äldre utnyttjar denna tjänst. Nu har ca 30 personer "Boken kommer"-service.

Socialbibliotekarien besöker även äldre- och serviceboendena 1ggr/vecka. Dels för enskilda besök men också utbyte av medier utplacerade på boksrudd. Kontinuerliga besök görs på boendena Linden, Norra Bergen, Västergården, Borgmästargården, Lärkbacken och Lerbäckshemmet.

Talböcker skickas gratis med posten. Socialbibliotekarien skickar regelbundet talböcker till dem som önskar. Andra väljer att hämta talböckerna på biblioteket. Totalt finns ca 70 talbokskunder registrerade.

LättLäst-verksamhet

Uppsökande verksamhet riktas även mot utvecklingsstörda. Sedan 1993 har Askersunds kommun på varje gruppbostad ett läsobud som hjälper de boende att få tillgång till nyheter, information och litteratur samt att tillgodogöra sig detta. En arbetsgrupp bestående av representanter från FUB Sydnärke, Studieförbundet Vuxenskolan, Askersunds bibliotek och

omsorgsverksamheten finns också sedan 1993. Arbetsgruppen har som uppgift att stödja läsombuden i deras verksamhet. Gruppen träffas minst fyra gånger per år för att planera aktiviteter för de utvecklingsstörda samt ordna träffar för läsombuden.

Tillgänglighet

I socialbibliotekariens tjänst ingår även att göra medierna samt verksamheten tillgänglig för alla. Bibliotekets tillgänglighetsfrågor samt kontinuerlig utbildning i dessa frågor vilar på densamma. Senast år 2010 skall biblioteket i enlighet med proposition 1999/2000:79 *Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken*, ha åtgärdat ev. hinder för tillgänglighet av offentliga lokaler. En handlingsplan för huvudbiblioteket har tagits fram.

Mångkultur

Biblioteket ska tillhandahålla medier på de språk som talas i kommunen.

Mål

- Att nå ut till alla som inte själva kan ta sig till biblioteket. Vi kommer att få allt fler äldre under de närmaste 15 åren. Fler kommer att behöva ”Boken kommer” service.
- Att göra bibliotekets information och lokaler tillgänglig för alla.

Delmål

- Genom utökad marknadsföring nå ut till de kommuninvånare som har ett behov av bibliotekets uppsökande verksamhet.
- På sikt öka antalet låntagare med särskilda behov.
- Anpassa bibliotekets datorer och webbaserad information för synhandikappade och personer med läs- och skrivsvårigheter.
- Lokalerna ska utarbetas för att vara handikappvänliga.

Avslutning

Det är av stor vikt att biblioteksplanen blir ett levande dokument. Därför ska planen anges som referens vad gäller allt arbete med koppling till biblioteksverksamhet i Askersunds kommun. Därför är det också av vikt att planen uppdateras med kontinuitet. Vår avsikt är att revidera planen med två års mellanrum.

Askersund 2007-05-02

Margareta Karlsson
Britt-Marie Olsson
Annika Restadh
Christina Strender